

På Sporet af

danske slagmarker

Fortsat fra Forsvarsfokus nr. 18

Uortodokse metoder var det, der skulle til, for at slå den svenske hær ved Nyborg 14. november 1659.

Af Sune Wadskjær Nielsen

"Der har været kæmpet siden klokken 11.00, og nu er klokken 13.30. Situationen efter den første hovedkamp er, at svenskerne næsten har slået os", siger pensioneret generalløjtnant Hillingsøe. Vi står på en højtliggende mark med udsigt til Juelsberg nordvest for Nyborg, der ejes af generalløjtnantens svigerfamilie, og kan overskue hele den daværende slagmark. Her placerede den danske feltmarskal Hans Schack sit infanteri. Han ankom til slagmarken senere end sin kollega von Eberstein, der forgæves havde angrebet svenskernes højre fløj. Det så ud til de 6-7000 svenskeres større krigserfaring ville gøre udslaget overfor danskerne og deres allierede, der talte 11.000 mand.

"Helt overraskende og i mod alle almindelige regler sendte Schack infanteriet ind i et modangreb. Infanteriet kunne normalt ikke bevæge sig særligt godt med deres lanser og tunge musketter, der ikke var nemme at slæbe rundt på. Men her ved at gå ned ad bakke kunne man alligevel få lidt fart på. Det overraskede svenskerne totalt", siger generalløjtnant Hillingsøe.

Det danske og svenske infanteri tørnede sammen, hvor Juelsberg gods står i dag, men hvor der dengang var åbent land. Angrebet skabte forvirring

i svenskernes rækker.

Vi forlader marken, hvor generalløjtnant Hillingsøe i en time har forklaret mig om hovedlinjerne i slaget. Først viser generalløjtnanten mig området lidt nord for Juelsberg, hvor kampen mellem feltmarskal von Eberstein og den svenske højre fløj uafgjort bølgede frem og tilbage. Herefter kører vi sydpå og parkerer ved et vandværk ved Hjulby sø. Med besvær kæmper vi os op af en stejl og tætbevokset skrænt. Det var her slaget fandt sin afslutning. For samme sted trængte generalløjtnant Hans Ahlefeldts danske rytteri igennem og overrumplede den svenske venstre fløj, der måbende stod og fulgte med i Hans Schacks utraditionelle infanteriangreb:

"Alles opmærksomhed samles mod det danske infanteriangreb. Hvad er det, der foregår henne på midten? Og i mellemtiden går Hans Ahlefeldt, på trods af at han har fået meldinger om, at der er sumpet og ækelt, op langs med Hjulby sø og op ad en skrænt", siger generalløjtnant Hillingsøe. Hans Ahlefeldts rytteriangreb flåede den svenske venstre fløj op og resten af slaget udviklede sig til en massakre, hvor det svenske rytteri undslap til Nyborg, mens infanteriet stort set blev hugget ned til sidste mand. Allerede næste dag overgav resterne af den svenske hær sig, og et stort krigsbytte faldt i danskernes hænder.

Godt for selvtilliden

I februar 1658 var den danske konge og hans rådgivere så bange for den svenske hær, at de ikke turde vove et feltslag og i stedet satte sig til forhandlingsbordet og afstod enorme landområder til Karl den 10. Gustav. Slaget ved Nyborg vandt ikke det tabte land tilbage, men den danske hær fik selvtilliden igen. ■

▼ Fra venstre: De første to billeder viser det ufremkommelige terræn ved Hjulby Sø, som generalløjtnant Hans Ahlefeldts ryttere forcerede, og hvor de slog det svenske rytteri, så resten af den svenske hær var prisgivet. Til fods og trækkende med hestene rykkede rytterne frem. Fra denne gravhøj kunne den svenske hærledelse se det danske infanteri angribe. De var til gengæld ikke opmærksomme på, at Hans Ahlefeldts rytteri ligeledes havde sat sig i bevægelse.

